

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania R.R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy R.R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonego R.R. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 2 września 2015 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 15 lipca 2014 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny, w oparciu o opinię biegłych lekarzy sądowych okulisty, neurochirurga i dermatologa uznał, że stan zdrowia ubezpieczonego zarówno pod względem okulistycznym (stan po operacji zaćmy lewego oka i kapsulotomii

laserowej oka lewego, zaćma początkowa oka prawego, astygmatyzm i nadwzroczność obu oczu), neurochirurgicznym (choroba zwyrodnieniowo – dyskopatyczna kręgosłupa), jak i dermatologicznym (występowanie tocznia rumieniowatego skórno) nie czyni go na dzień wydania zaskarżonej decyzji niezdolnym do pracy. Ustalenia te potwierdza także dopuszczony z urzędu w postępowaniu apelacyjnym dowód z opinii biegłego lekarza sądowego neurologa. Jednocześnie Sąd Apelacyjny za chybione uznał zarzuty apelacji, jakoby biegły neurolog nie wyjaśnił, na czym polega poprawa stanu zdrowia ubezpieczonego. Ubezpieczony utracił bowiem prawo do renty z dniem 31 grudnia 2012 r. i okoliczności dotyczące poprawy jego stanu zdrowia były przedmiotem oceny w ramach odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 3 czerwca 2013 r., które zostało prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 25 czerwca 2014 r. (VI U (...)). Dlatego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego neurologa celem ustalenia, kiedy nastąpiła i na czym polega poprawa stanu zdrowia ubezpieczonego, skutkująca uznaniem go za osobę zdolną do pracy, nie zasługiwał na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został w całości zaskarżony przez ubezpieczonego skargą kasacyjną, w której domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i orzeczenia co do istoty sprawy przez przyznanie mu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a także zasądzenia kosztów postępowania.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia:

1) art. 12 ust. 1 i 3, art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 1 oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) przez ich niewłaściwe zastosowanie;

2) art. 286 k.p.c. przez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego neurologa, mimo że sporządzona przez biegłego opinia była niepełna.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał

się na jej oczywiste uzasadnienie „z uwagi na fakt naruszenia prawa materialnego i procesowego przez Sąd drugiej instancji”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uregulowana w Kodeksie postępowania cywilnego instytucja skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, czego wyrazem jest m.in. istotne ograniczenie dostępności tegoż środka pod względem dopuszczalnych jego podstaw. Pomimo pozostawienia w art. 398³ § 1 k.p.c. możliwości zaskarżenia orzeczenia z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz z powodu naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, zakres tych zarzutów w odniesieniu do wszystkich podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi został ograniczony. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to jednoznaczne określenie funkcji Sądu Najwyższego, który jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183).

Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania

(pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance jej oczywistego uzasadnienia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W świetle utrwalonego orzecznictwa przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398³ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane. O ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiste naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK

317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo).

Wymienionych wyżej wymogów nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) skarżący nie zdołał wykazać, aby naruszenie przepisów, o których mowa we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Argumentacja uzasadnienia wniosku ogranicza się jedynie do przytoczenia wskazanych przepisów, do twierdzenia, że skarżący „nie zgadza się z treściami opinii sporządzonymi w toku niniejszego postępowania oraz z wnioskami w nich zawartymi”, a także do uwypuklenia konieczności poczynienia dodatkowych ustaleń „kiedy nastąpiła zmiana w stanie jego zdrowia powodująca odzyskanie przez niego pełnej zdolności do podjęcia pracy”. Twierdzenia te stanowią jednak wyłącznie polemikę z ustaleniami dowodowymi i oceną dowodów dokonaną przez Sady orzekające *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Sąd Apelacyjny dostatecznie wyjaśnił, że istotny dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy nie był moment poprawy stanu zdrowia skarżącego, skoro we wcześniejszym postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 25 czerwca 2014 r. (VI U (...)), ustalono, że z dniem 1 stycznia 2013 r. odzyskał on zdolność do pracy, co było powodem oddalenia odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 3 czerwca 2013 r. Zatem w

obecnym postępowaniu kluczowe było ustalenie, czy po stwierdzonym okresie zdolności do pracy, stan zdrowia skarżącego pogorszył się na tyle, że doszło do ponownej, choćby częściowej niezdolności do pracy. W rezultacie wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego neurologa nie zasługiwał na uwzględnienie, ponieważ nie dotyczył okoliczności będących przedmiotem sporu. W konsekwencji należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia wskazanych przepisów.

Niezależnie od tego należy wskazać, że ugruntowane jest w orzecznictwie stanowisko, że żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania. Sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 200/11, LEX nr 1162648; z dnia 20 października 1999 r., II UKN 158/99, OSNAPiUS 2001 nr 2, poz. 51 oraz w wyroku z dnia 19 marca 1997 r., III CKN 211/97, OSNAPiUS 1998 nr 1 poz. 24). Jeżeli w odniesieniu do ustaleń faktycznych wymagających specjalistycznej wiedzy Sąd zasięgnął opinii biegłych, to ewentualne powołanie jeszcze innych biegłych można by uznać za powinność sądu tylko wtedy, gdy pierwotna opinia budzi istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazuje nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 1998 r., II UKN 396/98, OSNAPiUS 2000 nr 4, poz. 161). Wielokrotnie też Sąd Najwyższy wskazywał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby przyjęcie, iż należy przeprowadzić dowód z wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byli tego samego zdania, co strona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000 nr 22, poz.

807; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPiUS 1998 nr 5, poz. 161; wyrok z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 408 oraz wyrok z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 182).

Ponadto wyjaśnienie okoliczności, o których mowa w uzasadnieniu skargi kasacyjnej wymagałoby, kolejnej (ponownej) weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 k.p.c.).

as